

Verslag vergadering raadsronde Gele Kamer 8 oktober 2019

Verslag: mevrouw Sijses

APV wijziging ballonnenverbod

Aanwezig:

Voorzitter: de heer Jan Janssen

College: burgemeester Penn – te Strake

Griffie: mevrouw Vroemen (secretaris)

Fractiewoordvoerders: de dames Politsch (D66), Hermens (GroenLinks), Fokke (PvdA), Meese (PVM), en de heren Peeters (CDA), Verkoijen (VVD), Gorren (SAB), Steijns (SPM) en Bronckers (50PLUS)

Ambtenaren: De heer Dings

De **voorzitter** opent de vergadering en heet iedereen welkom. Er wordt vanavond gesproken over de voorgestelde wijziging van de APV inzake ballonnenverbod. Met dit voorstel wordt de APV zodanig aangepast dat er een verbod komt op het oplaten van ballonnen en lampions.

Eerste termijn

Het **CDA** (Peeters) vindt het voorstel vrij eenzijdig ingevuld. Wat mist is informatie over eventuele culturele impact. Het kan zijn dat er initiatieven of evenementen bestaan die traditiegetrouw ballonnen oplaten. Die kant is niet belicht in het voorstel, terwijl daarmee juist de impact goed gewaardeerd kan worden.

Daarnaast zijn er in het voorstel geen ontheffingsmogelijkheden opgenomen. Hoe wordt er omgegaan met bijvoorbeeld meteorologische of wetenschappelijke waarnemingen waar dit soort zaken nodig zijn? In het voorstel wordt de handhaving vooral ingezet op informeren en communiceren. Maar hoe wordt er omgegaan met een daadwerkelijke overtreding? Hoe wordt dit geconstateerd, heterdaad of met beeldmateriaal?

D66 (Politsch) vindt dit verbod een mooi begin in de strijd tegen minder plastic. Er wordt echter niet gehandhaafd. Hoe wordt dan het gewenste effect, de gedragsverandering bij de inwoners, bereikt? Is er een mogelijkheid tot het toepassen van een of andere hardheid? Is de communicatie waar in het voorstel over gesproken wordt eenmalig, of wordt er campagne gevoerd? Het is voor te stellen dat bij een uitvaart of herdenking, zaken waar geen evenementenvergunning voor wordt aangevraagd, ballonnen opgelaten worden. Hoe komt men op de hoogte van het feit dat dat niet toegestaan is?

GroenLinks (Hermens) vindt de eerste opzet goed. Als het breder aangepakt gaat worden zou GroenLinks graag ook een verbod op het gebruik van plastic snippers en confetti in de openbare ruimte in de APV opgenomen zien. Inmiddels heeft 17% van de gemeenten deze verboden ingesteld. Er is contact geweest met de stichting Noordzee. Vooral in de kustgebieden zijn er veel problemen omdat de meeste ballonnen in de zee terechtkomen. In de top tien van de plastic afval in de kustgebieden staan ballonnen op plaats vijf.

Voor evenementen die van oudsher ballonnen oplaten bestaan goede alternatieven bijvoorbeeld bij bruiloften.

GroenLinks staat positief tegenover het eerste voorstel maar vraagt wel of er nog iets gedaan kan worden aan de plastic snippers en confetti.

De **VVD** (Verkoijen) brengt de ontheffingsmogelijkheid ter sprake. Er bestaan bio-afbreekbare alternatieven. Die zijn niet opgenomen en worden dus ook verboden. Dat vindt de VVD niet wenselijk.

GroenLinks (Hermens) zegt per interruptie dat ze onderzoek heeft gedaan naar de biologisch afbreekbare ballonnen. Die hebben drie tot vijf jaar nodig om af te breken dan zijn de dieren al overleden tegen de tijd dat de ballonnen zijn afgebroken.

De **VVD** (Verkoijen) vervolgt dat bij de indicatoren staat dat het onbekend is hoeveel ballonnen er in Maastricht worden opgelaten. Hoe vaak is het formulier voor het organiseren van evenementen dat op de website van Maastricht staat gebruikt en kan daar uit afgeleid worden hoe vaak tijdens evenementen

ballonnen worden opgelaten? Bij de indicatoren staat dat de hoeveelheid behoorlijk kan zijn. De VVD vindt het niet wenselijk dat er beleid gevoerd gaat worden op de indicator 'kan behoorlijk zijn'. Bij de alternatieven staat dat het imago schade kan opleveren als het beleid niet uitgevoerd gaat worden. Dit kan ook juist andersom zijn, dat er imago schade is als het verbod wel wordt ingevoerd. De fractie is van mening dat er geen heil zit in moeilijk of niet te handhaven beleid. Het voorstel stelt dat er geen extra personele capaciteit is voor het verbod. Op basis van dit alles is de VVD geen voorstander van het voorstel.

De **PvdA** (Fokke) vindt de kwaliteit van het raadsvoorstel onvoldoende. Er wordt niet helder verwoord dat er een probleem bestaat en dat daar wat aan gedaan moet worden.

De fractie erkent het probleem met de ballonnen maar vraagt zich wel af of dit in de APV moet worden opgenomen en vervolgens niet handhaven. Beter is het om het mensen duidelijk te maken. Waarom niet beginnen bij vergunningen voor evenementen, voedt daar mensen op. Waarom langs de weg van de APV en niet op een andere manier? De fractie ziet meer in het meenemen van mensen en op zaken wijzen. Voor de plastic soep moet niet weggelopen worden maar een verbod in de APV en vervolgens niet handhaven ziet de fractie niet zitten.

PVM (Meese) sluit zich aan bij de PvdA. Er is geen geld voor handhaving, waarom moet de APV dan veranderd worden? Mensen aanspreken op gedrag en informeren over wat het betekent voor het klimaat is beter. Beleid maken zonder dat er gehandhaafd wordt is gedoemd om te mislukken. De PVM verzoekt om een ander stuk met ander beleid op dit onderwerp en dan kan de fractie zich daar misschien in vinden.

SAB (Gorren) is het grotendeels eens met de PvdA. Sommige stukken tekst in het raadsvoorstel zijn erg zwaar aangezet. Bijvoorbeeld de stelling dat het verbod zal leiden tot minder inzet voor het opruimen van zwerfafval. Terwijl verderop in het voorstel staat dat er niet bekend is om hoeveel ballonnen het gaat. Daarnaast wordt er bij punt 1.1 beschreven dat ballonnen gevuld met gewone lucht als decoratiemateriaal of cadeau wel mogelijk blijven. Dit moet duidelijker omschreven worden. Of de tekst 'gevuld met lucht' moet vervallen of er moet aangevuld worden dat ballonnen gevuld met helium niet mogen. De tekst in de APV moet niet voor velerlei interpretatie vatbaar zijn. SAB is voorstander om het verbod in de APV op te nemen maar dan wel met een duidelijke tekst.

SPM (Steijns) merkt op dat het de laatste jaren duidelijk wordt hoe het milieu wordt getroffen door plastic en problemen veroorzaakt. Het is goed om te trachten gedrag en houding te veranderen. Een verbod regelen binnen de APV zonder dat er gehandhaafd wordt kan niet de bedoeling zijn. Het moet dusdanig aangepakt worden dat gedrag en houding voor het gebruik van dit soort materialen gaat veranderen. Het valt te betwijfelen of de APV daarvoor het juiste instrument is. Zeker omdat er geen extra personele capaciteit is. Daarom pleit de SPM meer voor een alternatieve wijze om het plastic in de openbare ruimte tegen te gaan. Dat gaat verder dan alleen het beperken van het gebruik van ballonnen. Dit moet op een juiste manier aangepakt worden.

De heer Gorren (SAB) vraagt per interruptie of de SPM tegen de APV aanpassing stemt? Of de aanpassing wel wil doen en middelen vrijmaken voor handhaving?

De **SPM** (Steijns) antwoordt dat een regel waarvoor geen capaciteit is om te controleren niet opgenomen dient te worden in de APV. Beter is om het op een alternatieve manier op te pakken.

50PLUS (Bronckers) is zich ook terdege bewust dat plastic slecht is voor het milieu. Het voorstel wordt in die zin sympathiek gevonden. Wel heeft de fractie nog twee vragen. Er staat in de tekst dat er voor toezicht en handhaving geen extra personele capaciteit is. Betekent dit dat de handhaving op de ballonnen wordt toegevoegd aan de capaciteit die er nu is? Verder staat in artikel 6.1 van de APV een strafherstelling. Is die van toepassing op het ballonnenverbod? Als dat zo is staat er bij handhaving een boete op van maximaal 4.150 euro. 50PLUS wil hier graag duidelijkheid over.

Burgemeester Penn-te Strake geeft aan dat de heer Dings aanwezig is om inhoudelijke vragen te beantwoorden. Daarna zal zij de beantwoording van de vragen over de wijzigingen in de APV en handhaving voor haar rekening nemen.

De heer **Dings** gaat als eerste in op de vragen over de culturele impact. Hij antwoordt dat het voorstel bewust is beperkt tot een verbod op het oplaten van ballonnen die gevuld zijn met een gas dat lichter is dan lucht. Dus het gebruik van ballonnen als versiering blijft toegestaan. Daarmee wordt getracht om de culturele impact zoveel mogelijk te ondervangen. Het is mogelijk om voor de raadsbehandeling nog een

scan uit te voeren waar gekeken wordt of bepaalde evenementen in de knoei kunnen komen. Maar tot nu toe wordt er van uit gegaan dat dat niet het geval is.

Het **CDA** (Peeters) reageert dat de opzet van het beleid is dat er ontmoedigd wordt. Als bekend is welke organisaties veelvuldig gebruik maken kan er eenvoudiger gecommuniceerd worden. Die exercitie wordt hier gemist.

De heer **Dings** zegt dat er vooraf contact is geweest met de APV vergunningverlening. Hen is gevraagd hoe vaak bij vergunningverlening de vraag wordt gesteld om bij evenementen ballonnen op te laten. Dat bleek mee te vallen. Die vraag werd ingeschat op minder dan tien. Het kan wel zo zijn dat er ballon opelingen plaatsvinden buiten de vergunningaanvraag. Er wordt ingeschat dat er wel een hoeveelheid ballonnen in het zwerfafval in Maastricht zitten. Deze inschatting wordt ook gemaakt op basis van een jaarlijks onderzoek van stranden door Rijkswaterstaat. Daar zitten ballonnen al jaren in de top vijf van het meest aangetroffen zwerfafval. Waarom zou dit voor Maastricht anders zijn? Maar exacte gegevens voor Maastricht zijn er niet. Toch denkt men op basis van het onderzoek met een gemotiveerd voorstel te komen om een verbod in te voeren.

D66 (Politsch) vraagt wat de kans is op zwerfafval uit buurlanden België en Duitsland waar het verbod waarschijnlijk niet bestaat.

GroenLinks (Hermens) antwoordt dat meerdere landen in Europa bezig zijn met vergelijkbare verboden. In België zijn al diverse gemeenten waar een ballonnenverbod van kracht is.

PVM (Meese) vraagt naar de gemeenten in België waar dit verbod van kracht is.

GroenLinks (Hermens) verwijst naar de website www.dieballongaatnietop.nl. Daar staat een overzicht van alle gemeenten in Nederland en België die al een verbod hebben ingesteld.

PVM (Meese) vraagt welke Belgische gemeenten specifiek in de omgeving van Maastricht al een ballonnenverbod hebben ingevoerd.

GroenLinks (Hermens) antwoordt dat ze dit niet uit het hoofd weet.

De heer **Dings** vult aan dat ook hij op dit moment niet aan kan geven welke gemeenten in Duitsland en België op dit moment een verbod hebben. Dat zou moten worden uitgezocht.

De **PvdA** (Fokke) waarschuwt voor symboolpolitiek. Er ligt nu een voorstel, maar het is niet bekend hoe groot het probleem in Maastricht is. De PvdA vraagt naar het onderliggende probleem waarvoor dit voorstel moest komen. Of ligt er geen dieper onderzoek achter en zijn er gewoon partijen die vinden dat er iets aan het probleem in zijn algemeenheid gedaan moet worden?

De heer **Dings** antwoordt dat het onderzoek van Rijkswaterstaat belangrijk gevonden wordt. Daaruit blijkt dat er een behoorlijke hoeveelheid ballonnen in het zwerfval zit. Maar de voorbeeldfunctie is ook belangrijk. Het is ook belangrijk om als Maastricht uit te stralen dat er een verbod wordt ingevoerd op het oplaten van ballonnen. De gemeente is al jaren actief via het CNME in het opvoeden van de jeugd van 4 tot 12 jaar. Die krijgt mee dat je geen zwerfval moet veroorzaken en dat plastic niet in het milieu hoort. In die trend doorredenerend is dit een goed voorstel.

De **PvdA** (Fokke) vindt educatie ook belangrijk maar het is de vraag of daar zoiets hard als een verbod voor nodig is of dat mensen gewoon meegenomen moeten worden in het besef. Waarom is de APV als instrument nodig?

De heer **Dings** antwoordt dat de APV als instrument nodig is omdat het college een verzoek heeft ingediend om een verbod in de APV op te nemen. In Maastricht is men bezig om evenementen te verduurzamen, om bij evenementen minder plastic te gebruiken. Het verbod past in dit verlengde.

De heer Dings vervolgt de beantwoording.

Het is niet bekend of er een ontheffingsmogelijkheid bestaat voor ballonnen die vanwege een meteorologisch of wetenschappelijk doel opgelaten worden. De heer Dings zoekt dit na en heeft voor de raadsbehandeling een antwoord (toezegging).

Met betrekking tot handhaving merkt de heer Dings op dat de aanvragen bij de APV vergunningverlening beperkt zijn waarnaast er dan wellicht nog een aantal ballon opelingen zijn waar geen zicht op is. De afgelopen jaren hebben organisatoren zelf ook al aangegeven geen plastic of ballonnen meer te willen oplaten. Om die reden denkt men het verbod prima uit te kunnen dragen door te informeren en communiceren. Dat is ook wat de APV vergunningverlening aangeeft.

D66 (Politsch) vraagt of het communiceren een eenmalige actie wordt, een campagne of iets op social media? Voor de gewone burger lijkt het haar heel onduidelijk dat het verbod wordt ingesteld.

De heer **Dings** antwoordt dat er blijvend aandacht aan besteed zal worden, bijvoorbeeld via social media. Naar aanleiding van de artikel 47 vragen zijn er al een aantal publicaties geweest. Als de raad instemt met het voorstel zal er een persbericht uitgaan. En ook via het CNME, dat op scholen actief is, wordt het uitgedragen.

De vraag over het opnemen van plastic snippers neemt de heer Dings mee terug. Er ligt nu namens het college een voorstel voor het aanpassen van de APV voor het oplaten van ballonnen. Dat kan niet zo maar aangepast worden.

De gemeente is ook bezig met alternatieven voor de evenementen. Bij het voorbereiden en afgeven van evenementenvergunningen wordt getracht om in overleg met de organisatoren de evenementen te verduurzamen.

De **VVD** (Verkoijen) verduidelijkt dat zijn vraag ging over duurzame ballonnen. Het ging hem er om dat er duurzame ballonnen op de markt zijn die het hele probleem dat er bestaat voor het milieu ondervangen.

De heer **Dings** antwoordt dat uit gegevens blijkt dat bio ballonnen bijzonder langzaam afbreken. Het duurt minstens vijf jaar voor die ballonnen zijn afgebroken.
De heer Dings vervolgt zijn beantwoording.

Bij de APV vergunningverlening is aangegeven dat de vraag om ballonnen op te laten minder dan tien keer per jaar gesteld wordt. Als daar dan een aantal illegale oplatingen bij geteld worden dan is dat een aantal maar niet ontzettend veel.

De imagoschade is in het voorstel wellicht wat zwaar aangezet maar het is met name in grote gemeenten zo dat er ingestemd wordt met het ballonnenverbod. Dat zijn de G4, Almere, Zoetermeer en nog een rij grote gemeenten die het voorbeeld geven, het aantal neemt nog steeds toe.

Er is geen extra capaciteit voor handhaving in het voorstel opgenomen omdat men van mening is dat door middel van communiceren via social media en het opvoeden van de jeugd via CNME de vraag steeds minder gaat komen.

Als er een verzoek wordt ingediend bij het college via artikel 47 vragen dan moeten die vragen beantwoord worden. In die zin kan het geen slecht raadsvoorstel genoemd worden vindt de heer Dings. De **PvdA** (Fokke) verwijst naar het rekenkamerrapport over raadsvoorstellen. De voorzitter van de raad heeft de raadsleden gevraagd om kritisch te zijn en aan te geven wat een goed raadsvoorstel is. Dit voorstel is inhoudelijk slecht. Er is geen onderbouwing. Er zijn nog geen tien echte aanvragen per jaar en wellicht nog vijf illegale. Als er een behoefte voor dit verbod ligt is dat omdat een partij dit wil. Nu worden er zaken omheen gezocht en verzameld zoals de imagoschade.

De heer **Dings** vervolgt de beantwoording over ballonnen als versiering. Die mogen gewoon blijven. De **PvdA** (Fokke) reageert dat ze niet begrijpt waarom ballonnen gevuld met lucht, die aan een stokje zitten wel mogen blijven. Dat vormt waarschijnlijk een groter probleem in de stad dan de ballonnen gevuld met helium die worden opgelaten. De stelling is dat als er wat aan het milieu gedaan moet worden die ballonnen ook meegenomen moeten worden. Wijs op de alternatieven die bestaan en waar kinderen ook blij mee zijn.

De heer **Dings** heeft aangegeven dat er ook bij andere evenementen wordt verduurzaamd, men is daar kritisch op en zal daar mee door blijven gaan.

Dat het verbod zal leiden tot minder inzet voor het opruimen van zwerfafval is lastig in te schatten. De hoeveelheid is niet bekend.

SAB (Gorren) vindt het een contradictie in het stuk dat er aan de ene kant gezegd wordt dat het zal leiden tot minder inzet voor het opruimen terwijl elders in het voorstel staat dat niet bekend is om hoeveel afval het gaat. Zo ziet hij meerdere dingen in het stuk staan om het maar draagkracht te geven. Als er in Maastricht ballonnen worden opgelaten komen de meeste daarvan buiten Maastricht terecht. Maastricht hoeft toch niet het braafste jongetje van de klas te zijn?

GroenLinks (Hermens) reageert dat als niemand iets doet er niets gebeurt. Iedereen is het eens dat er iets aan de plastic soep gedaan moet worden. Of dit de juiste methode is is de vraag maar het is wel een begin. De ballonnen zoals genoemd door de PvdA zijn ook een groot probleem, daar moet ook naar gekeken worden. Maar de discussie is goed en er moet begonnen worden met nadenken hoe een probleem als dit getackeld kan worden.

De heer **Dings** sluit zijn beantwoording af met de opmerking dat er heel veel goede alternatieven zijn voor het oplaten van ballonnen die de jeugd net zo leuk vindt en soms zelf verzint. Dit wordt bij andere gemeenten al gedaan.

D66 (Politsch) vraagt of deze alternatieven meegenomen worden in de communicatie?

De heer **Dings** bevestigt dit.

Burgemeester Penn-te Strake bevestigt dat er per jaar maximaal tien evenementen vergunningen worden aangevraagd waarbij ballonnen worden opgelaten. In het kader van vergunningsvoorwaarden wordt dan besproken om het evenement op zo'n manier te laten plaatsvinden dat het zo min mogelijk het milieu belast. Dat geldt voor ballonnen maar ook voor plastic snippers en confetti. Op die manier wordt getracht om invloed uit te oefenen. Handhaving van dit verbod zal nauwelijks of niet aan de orde zijn. Het zou kunnen bij bijvoorbeeld een soort van demonstratie, als 1000 mensen aankondigen dat ze een ballon gaan oplaten. Op zo'n moment kan er iets met handhaving gedaan worden. Maar het uitgangspunt is echter nu omdat het weinig voorkomt en men er niet bovenop staat als het gebeurt dat handhaving niet de oplossing is. Daarnaast is er ook geen capaciteit, dat is nu eenmaal een feit. Om die reden is het de bedoeling dat er gecommuniceerd wordt over andere manieren van ballon of ballonachtigen oplaten dan de methodieken die het milieu schaden. Dat is de bedoeling van dit verbod. De burgemeester is van mening dat het verbod niet de oplossing is voor een gigantisch probleem maar wel een signaal is en een bijdrage levert aan het terugbrengen van schade aan het milieu.

De **voorzitter** vraagt de fracties hoe te kijken hoe de stemming over dit stuk uitvalt.

Het **CDA** (Peeters) begrijpt dat het verbod vooral voorligt voor de beeldvorming en voor het signaal dat men uit wil dragen. Waarbij niet zo zeer gekeken wordt naar de handhaafbaarheid. Het heeft de voorkeur om een voorstel te krijgen dat met een zo groot mogelijke meerderheid gedragen kan worden omdat er op die manier iets gedaan wordt aan het ontmoedigingsbeleid. Het college en de collega partijen wordt gevraagd of er behoefte is om toch te kijken naar alternatieven in plaats van het APV verbod. Mocht dat niet het geval zijn dan staat de fractie niet heel negatief tegenover het voorstel.

D66 (Politsch) wijst op de toezegging dat er op twee vragen nog een antwoord volgt. De fractie wil die antwoorden afwachten maar staat in principe niet negatief tegenover het voorstel.

GroenLinks (Hermens) vindt het voorstel een begin om iets te doen aan een bestaand probleem. De signaalfunctie van een verbod in de APV is goed maar er moet verder gegaan worden. In eerste instantie gaat de fractie akkoord met het voorstel omdat er iets gedaan moet worden, het is een begin en veel meer dan het signaal afgeven kan op dit moment niet.

De **VVD** (Verkoijen) is van mening dat het veranderen van de APV om een signaal af te geven te stringent is.

De **PvdA** (Fokke) staat niet te juichen bij de APV. De APV stelt regels waarop gehandhaafd wordt en is geen middel tot opvoeding. De PvdA gaat meer voor een ontmoedigingsbeleid, de toegevoegde waarde om het in een APV vast te leggen wordt niet gezien. Als er een breed gedragen raadsvoorstel moet komen zal dit voorstel moeten worden aangehouden. De PvdA is niet tegen het milieu, integendeel. Ballonnen zonder helium zijn net zo slecht voor het milieu en daar moeten kinderen in opgevoed worden.

PVM (Meese) vindt het nadenken over het klimaat een taak voor iedereen. Het verduurzamen van evenementen lijkt de PVM een goede zaak maar het aanpassen van de APV heeft geen toegevoegde waarde voor de fractie.

SAB (Gorren) wil, gezien de beraadslaging en de onmogelijkheid tot het maken van uitzonderingen, het punt mee terug nemen naar de fractie. Op dit moment kan niet stellig gezegd worden dat het verbod opgenomen moet worden in de APV.

De **SPM** (Steijns) pleit voor het kijken naar alternatieven in plaats van een APV verbod. Daar moet onderzoek naar komen, het gaat over gedrag en houding.

50PLUS (Bronckers) is voorstander van het terugdringen van plastic. Omdat handhaving niet aan de orde is ziet de fractie het verbod als een tandoel beest.

Als er consensus is binnen de raad om met een breed gedragen voorstel te komen met dezelfde effecten, dan wil de fractie daar graag aan meewerken. De fractie hoort graag de reactie van de portefeuillehouder over het breed gedragen voorstel. Men wil nog nadenken over het onderhavige voorstel.

Burgemeester Penn-te Strake neemt al het besprokene mee terug naar haar collega in het college. Nadat goede afstemming heeft plaatsgevonden zal ze zo snel als mogelijk een reactie aan de raad doen toekomen (toezegging). Waarbij de nog openstaande vraag over de ballonnen met wetenschappelijk of meteorologisch doel meegenomen wordt.

De voorzitter dankt alle aanwezigen voor de medewerking en sluit de vergadering.

Vroemen
Secretaris

Janssen
Voorzitter